

Vejrup Mølle 1870 – 1958

Af; Ketty Fyhn

Vejrup mølle blev bygget ca. 1870 og indtil 1920 ved jeg ikke hvem der ejede den, men fra Vejrup Sognearkiv oplyses det, at der i 1906 var telefonstation på møllen og at der var åbent fra 8 til 12 og 13 til 20. Ejeren dengang hed Anders J. Pedersen. det oplyses også, at dengang lå der et træskur bag møllen, hvor Vejrup Andels foderstof havde de-forretning og kun en meget smal vej førte forbi møllen derom. Det skete at en kunde i møllen måtte flytte sit hestekøretøj, fordi vejen var for smal til at to køretøjer kunne komme forbi hinanden.

Et billede af møllen er dukket op siden artiklen er skrevet og vi tillader os at sætte det ind som illustration. Træskuret er endda synligt. Red.

Foto i Vejrup Sognearkiv

Møllen havde lange vinger og engang skete der en ulykke, en landmand havde taget sin hund med og den var så optaget af alt hvad den så og ikke tog sig i agt for de lange vinger, da en af dem fik fat i hunden og den blev kastet højt op i luften. En flyvetur der var så voldsom at det blev hundens død. Det kunne også være farligt for os børn og voksne at færdes rundt om møllen, når den var i gang.

Under en storm i 1923 blev de fire store møllevinger ødelagt og der blev i 1925 påmonteret 6 nye mindre metalvinger, som det ses på et af billederne.

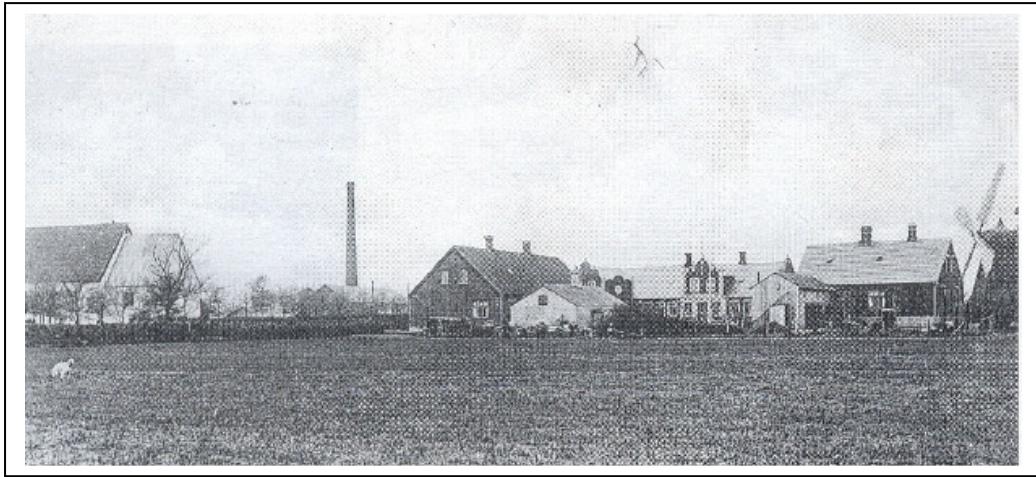
Mine forældre, Elna og Jørgen M. Hansen, kom fra Holsted By, hvor de havde drevet landbrug siden 1928. Gården de havde hed "Møllegården" og lå i Møllegade, min far havde selv bygget gården, så han var ikke ukendt med håndværkerfaget.

Efter krigen i 1945 var slut, købte min far Vejrup Mølle af møller A. M. Schmidt, som var kommet til Vejrup og købte møllen i 1920.

Da mine forældre overtog møllen, var det stadig en vinddrevet mølle, men der også in-

staleret en stor dieselmotor der var i brug når det ikke blæste.

På møllen var der to store stenkværne og en kornrenser, der rensede avner og ukrudtsfrø fra inden kornet blev malet til mel. Kværnene kunne reguleres efter hvor fint melet skulle være. Det fine mel blev siet og det var så rent at der blev bagt brød af det.

Prospektkort af Vejrup før 1910. Det er Vejrup mølle til højre. I midten ses med gavlkroen fra 1882.

Foto Vejrup Sognearkiv

De volber køer

Jeg husker hvordan bønderne kom kørende med deres vogne med en eller to heste for, alt efter hvor stort et læs korn de havde med. Hestene var nogle store frygtindgydende dyr i mine øjne.

Tidligt om foråret kom bønderne med korn der skulle bejdses, inden det kunne bruges som såsæd. I den tid måtte jeg ikke komme på møllen, så det har nok været noget giftigt stads der blev brugt. På møllen var der mange slags foder. Til hønsene var der korn og majs, samt strandskaller. Grisene fik grovmel og noget der lugtede af fisk. Køerne fik foderkager og hestene valset havre. Ja, og til vores ”volber køer” (sten med hul i) hentede vi også rigtigt foder på møllen når vi børn legede.

Om sommeren var der ikke så meget at lave på møllen. Far kørte en varetur en par gange om ugen. Der blev hentet majs, bomulds kager og andre foderstoffer hos Eriksen og Christensen på havnen i Esbjerg.

De store kværnsten skulle ”bildes” (hugges ud i rillerne) for de blev meget slidte og det var et langsommeligt arbejde, som far selv udførte. Når der var rigtig meget at lave, var der to møllersvende foruden min far. Den ene var min farbror Kristian Hansen, som senere blev gift med Karen Jepsen. De overtog hendes fødegård, Østergård) i Sdr. Vejrup.

Til møllen hørte en stor have med mange frugttræer og vi havde høns og grise. Vejrup by fik dengang strøm fra Glejbjerg Elektrisitetsværk, men på møllen stod der en hjælpemotor med dynamo, som skulle bruges når der var spidsbelastning (for lidt strøm)

Det hændte at den svigtede og byen stod uden strøm, så kimede telefonen og jeg blev sendt afsted over til Oline på telefoncentralen, som var nabo til os, med en seddel hvorpå der stod hvad der var sket og hvornår der kunne ventes strøm igen. det var den tids telefonsvarer.

Sprang der en mastsikring et sted, blev der sendt bud efter min far, som så tog klatreskoene på og klatrede op i elmasten for at skifte sikringen. Et lille job som kontrolør og udsmitter på kroen når der var bal, havde far også.

Var der en trappe eller en mur der skulle fornyes, så kunne far også gøre det. Jo, mølleren var en alsidig mand. I 1951 flyttede vi i lejebolig i Vejrup og far begyndte som murer. I 1951 solgte far møllen til Sven Larsen, Grisbæk og i 1958 blev møllen revet ned og på stedet blev der bygget et autoværksted. Stuehuset til møllen blev Sven Larsen dog boende i, men det er nu også fjernet.

Vejrup Mølle efter der var monteret mindre metalvinger i 1926 Foto i Vejrup Sognearkiv